

Obszary przyspieszonego rozwoju OZE: w kierunku systemowych rozwiązań dla zielonych inwestycji

*Okrągły Stół Instytutu Reform, 22 lutego 2024 r.
Spotkanie online*

Kontekst

Ustanowienie **obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych** jest jedną z najważniejszych innowacji w znowelizowanej w listopadzie 2023 roku dyrektywie o odnawialnych źródłach energii (tzw. RED III). Obszary te mają być wyznaczone przez państwa członkowskie Unii Europejskiej najpóźniej do 21 lutego 2026 roku i mają zapewnić, aby okres wydawania zezwoleń (permittingu) dla budowy i przyłączenia do sieci instalacji wytwarzającej energię ze źródeł odnawialnych nie był dłuższy niż 12 miesięcy.

Obszary te mają zapewnić, że Unia Europejska osiągnie do 2030 roku cel zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej do co najmniej 42,5% oraz cel redukcji emisji gazów cieplarnianych na poziomie 55% w stosunku do 1990 roku.

Instrument ten jest szczególnie ważny dla państw członkowskich, które muszą znacząco zwiększyć wytwarzanie energii z energetyki wiatrowej i słonecznej, takich jak Polska. Do 2030 roku Polska musi osiągnąć ponad dwukrotnie wyższy udział OZE w wytwarzaniu energii elektrycznej. Sprostanie temu zadaniu wymaga wyznaczenia stref przyspieszonego rozwoju OZE. Pozwoli to przyspieszyć zarówno procedurę wydawania decyzji o budowie instalacji do wytwarzania energii z OZE, jak i zgodę na przyłączenie do sieci elektroenergetycznej.

Formuła

Okrągłe Stoły to inicjatywa Instytutu Reform realizowana z udziałem interesariuszy i ekspertów. Wspólnie tworzymy forum do konstruktywnej dyskusji o wyzwaniach stojących przed polską gospodarką w procesie transformacji do neutralności klimatycznej. Spotkania odbywają się zarówno online, jak i na żywo, angażując przedstawicieli biznesu, środowisk eksperckich oraz decydentów.

Agenda

- 14:00 – 14:05 Powitanie uczestników spotkania
- Obszary przyspieszonego rozwoju OZE – przepisy unijne oraz instrumenty wspierające ich wdrażanie** – prezentacja
- 14:05 – 14:15 *Izabela Zygmunt, Specjalistka ds. Semestru Europejskiego i Europejskiego Zielonego Ładu w Przedstawicielstwie Komisji Europejskiej w Warszawie*
- Obszary przyspieszonego rozwoju OZE wobec wyzwań polskiej transformacji energetycznej** – prezentacja
- 14:15 – 14:25 *Rafał Bajczuk, Starszy Analityk ds. polityki klimatyczno-energetycznej, Instytut Reform*
- Komentarz** – perspektywa rządowa
- 14:25 – 14:35 *Łukasz Tomaszewski, Dyrektor Departamentu Odnawialnych Źródeł Energii, Ministerstwo Klimatu i Środowiska*
- Komentarze interesariuszy i ekspertów:
- *Ewa Magiera, Prezes Zarządu Polskiego Stowarzyszenie Fotowoltaiki*
  - *Weronika Kupczyk, Specjalista ds. regulacji onshore Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej*
  - *Mec. Miłosz Jakubowski, Radca prawny, Frank Bold*
  - *Dr Christian Schnell, Partner, Co-Head Dentons Europe Energy Sector Group*
- 14:35 – 14:55
- 14:55 – 15:25 Dyskusja z udziałem wszystkich uczestników spotkania
Moderacja – Instytut Reform
- 15:25 – 15:30 Podsumowanie dyskusji

Podsumowanie prezentacji

Obszary przyspieszonego rozwoju OZE – przepisy unijne oraz instrumenty wspierające ich wdrażanie

- Izabela Zygmunt z Komisji Europejskiej omówiła najważniejsze aspekty znowelizowanej w listopadzie 2023 roku [Dyrektywy o odnawialnych źródłach energii - RED III](#). Wyjaśniła, że dyrektywa została znowelizowana w związku ze wzrostem ambicji Unii Europejskiej i podwyższeniem celu redukcji emisji CO2 do 55% w stosunku do 1990 roku.
- Ekspertka przybliżyła uczestnikom Okrągłego Stołu artykuły 15 i 16 dyrektywy związane z mapowaniem potencjału OZE w krajach członkowskich i wdrażaniem obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych. Podkreśliła, że głównym wyróżnikiem obszarów przyspieszonego rozwoju OZE jest ich brak

negatywnego wpływu na środowisko naturalne. Przedstawicielka Komisji zaznaczyła, że obszary będą wyznaczone z udziałem społeczności lokalnych.

- Mapowanie potencjału OZE oraz wyznaczenie obszarów przyspieszonego rozwoju OZE to również ważne punkty Krajowego Planu Odbudowy. W ramach KPO przewidziano środki na opracowanie map oraz wyznaczenie obszarów docelowych, a także na analizy, szkolenia, nowe miejsca pracy i nowe narzędzia informatyczne.
- **Komisja Europejska pracuje nad opracowaniem wytycznych do wyznaczenia obszarów przyspieszonego rozwoju OZE.** Obecnie trwa etap konsultacji, a wytyczne powinny być gotowe w kwietniu bieżącego roku.

Obszary przyspieszonego rozwoju OZE wobec wyzwań polskiej transformacji energetycznej

- Rafał Bajczuk z Instytutu Reform przedstawił szczegółowo terminy, które obowiązują Polskę we wdrażaniu postanowień dyrektywy oraz kamieni milowych KPO. Zaprezentował również w jaki sposób mogą się skrócić procedury wydawania zezwoleń po wdrożeniu w Polsce obszarów przyspieszonego rozwoju OZE. Te aspekty zostały przedstawione w poniższych tabelach.

Tabela 1. Kluczowe terminy dot. wydawania zezwoleń na inwestycje w instalacje OZE w Dyrektywie OZE

	Obszary przyspieszonego rozwoju OZE	Pozostałe obszary
Instalacje OZE – wariant bazowy	12 miesięcy	24 miesiące
Instalacje OZE na morzu	24 miesiące	36 miesięcy
Instalacje OZE <150 kW Powiązane magazyny oraz przyłącza do sieci Repowering instalacji OZE (ponad 15% dodatkowej mocy)	6 miesięcy	12 miesięcy
Repowering instalacji OZE (do 15% dodatkowej mocy)	3 miesiące	
Urządzenia wytwarzające energię słoneczną na sztucznych konstrukcjach	3 miesiące	
Urządzenia wytwarzające energię słoneczną <100 kW*	1 miesiąc	
Potwierdzenie kompletności wniosku o zezwolenie	30 dni	45 dni
Maksymalne przedłużenie wydania zezwolenia ze względu na wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności	6 miesięcy (3 miesiące dla instalacji <150 kW, magazynów, przyłączy oraz repoweringu)	

*w uzasadnionych przypadkach próg może zostać obniżony do maksymalnie 10,8 kW

Źródło: Instytut Reform na podstawie tekstu Dyrektywy OZE

Tabela 2. Kamienie milowe dot. reformy usprawniającej proces wydawania pozwoleń dotyczących OZE w polskim KPO

Kamień milowy	Opis	Termin
G1L. Mapowanie potencjału energii odnawialnej dla instalacji fotowoltaicznych i wiatrowych na lądzie	Mapa potencjału energetyki wiatrowej na lądzie oraz fotowoltaiki dla całej Polski, dostępna w łatwym do wykorzystania formacie	IV kwartał 2024
G2L. Przyspieszenie procedur dot. zezwoleń	Wdrożenie zmian ustawowych definiujących ramy prawne dla obszarów przyspieszonego rozwoju OZE , w tym: <ol style="list-style-type: none"> 1) podmioty odpowiedzialne za wyznaczenie obszarów, 2) zasady ich wyznaczania, 3) procedury obowiązujące w ramach obszarów. 	IV kwartał 2024
G3L. Cyfryzacja procedur dot. zezwoleń	Określenie specyfikacji technicznej platformy cyfrowej obejmującej wszystkie elementy procedur wydawania zezwoleń.	III kwartał 2024
G4L. Cyfryzacja procedur dot. zezwoleń	Testy pilotażowej wersji platformy cyfrowej .	IV kwartał 2025
G4L. Cyfryzacja procedur dot. zezwoleń	Wdrożenie platformy cyfrowej.	II kwartał 2026

Źródło: Instytut Reform na podstawie tekstu KPO

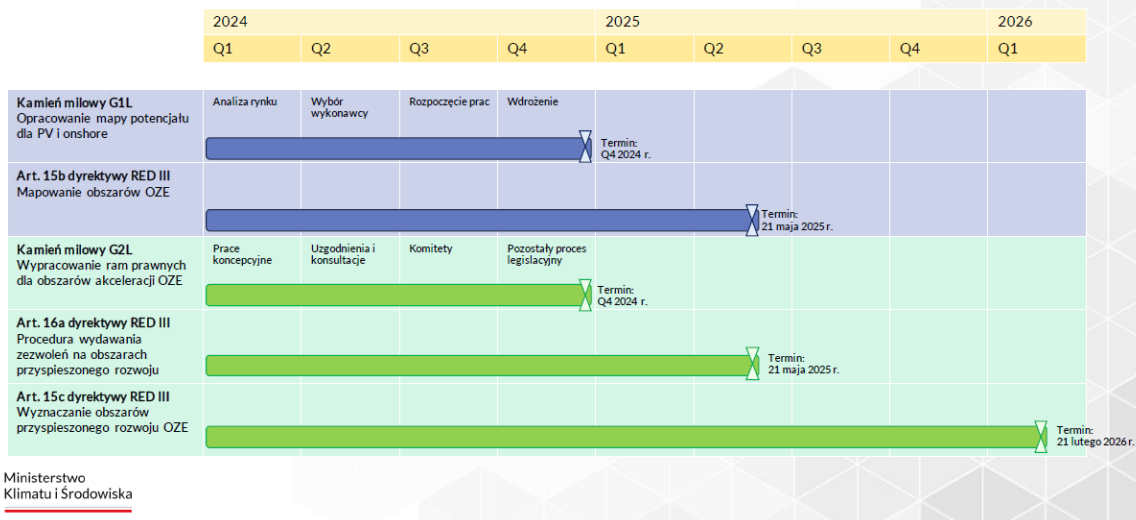
- Ekspert omówił również raport opublikowany przez Instytut Reform poświęcony obszarom przyspieszonego rozwoju OZE.

[POBIERZ RAPORT Zdążyć z transformacją - obszary przyspieszonego rozwoju OZE w Polsce](#)

Obszary przyspieszonego rozwoju OZE Implementacja zapisów dyrektywy RED III oraz realizacja kamieni milowych Krajowego Planu Odbudowy

- Łukasz Tomaszewski, Dyrektor Departamentu Odnawialnych Źródeł Energii w Ministerstwie Klimatu i Środowiska przedstawił harmonogram wdrażania postanowień dyrektywy i kamieni milowych KPO oraz pochylił się nad szansami i zagrożeniami, które niesie ich wdrożenie. Ministerstwo realizuje następujący harmonogram:

Harmonogram prac

Rysunek 1. Harmonogram prac Departamentu OZE w Ministerstwie Klimatu i Środowiska

Źródło: Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Szanse widoczne przy wdrażaniu Dyrektywy RED III

- **Dynamizacja rozwoju OZE poprzez uproszczenie i skrócenie procesu inwestycyjnego:** im krótszy będzie czas inwestycji w odnawialne źródła energii, tym większe będą korzyści finansowe z inwestycji, a potencjalni inwestorzy będą przychylniej patrzeć na polski rynek.
- **Zrównoważony rozwój:** lokalizacja stref OZE w zgodzie z planowaniem przestrzennym gmin – trwająca duża reforma planowania przestrzennego to dobry moment na połączenie obu procesów.
- **Lepsza integracja energetyki odnawialnej z przemysłem:** im bliżej zostanie wykorzystana energia generowana przez OZE, tym mniejsze będzie obciążenie dla sieci elektroenergetycznych i większa optymalizacja przepływów energii. Dla społeczności lokalnych to nowe miejsca pracy i korzyści finansowe z realizowania inwestycji.
- **Niższe ceny energii:** obniżenie kosztów energii to aspekt, który jest zaletą w skali całej gospodarki oraz lokalnie.

Zagrożenia widoczne przy wdrażaniu Dyrektywy RED III

- **Barierzy techniczne związane z wdrażaniem map potencjału:** należy ustalić jak przeprowadzić ten proces, żeby mapy były dostępne dla społeczności lokalnych i inwestorów, miały odpowiednią skalę i granulację oraz miały realny wymiar praktyczny.
- **Mnogość organów administracyjnych, których dotyczą regulacje:** w Polsce w procesie inwestycyjnym nie ma wdrożonej procedury tzw. jednego okienka, między innymi ze względu na uwarunkowania historyczne. Lokalny samorząd

odpowiada za kwestie planowania przestrzennego, starosta lub wojewoda za wydawanie pozwolenia na budowę, organ środowiskowy, np. RDOŚ za decyzję środowiskową, a za decyzje o przyłączeniu do sieci niezależny podmiot, który nie pracuje bezpośrednio w reżimie prawa administracyjnego. Te instytucje należy skoordynować.

- **Skomplikowana i szeroka materia regulacji prawnych:** wiele regulacji prawnych w Polsce nawzajem się przenika. Departament OZE w Ministerstwie Klimatu i Środowiska został wyznaczony do koordynacji procesu, ale w kontekście planowania przestrzennego i prawa budowlanego zaangażowane będzie też Ministerstwo Rozwoju i Technologii, a także Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska i operatorzy systemów dystrybucyjnych i przesyłowych.
- **Krótkie terminy realizacji zadań:** ustalone terminy są bardzo ambitne i wymagające.

Komentarze interesariuszy i ekspertów:

- Według branży fotowoltaicznej w przyspieszeniu rozwoju OZE ważniejsza od jakości przepisów i polityk na szczeblu krajowym, jest jakość administracji publicznej na poziomie gminy. Część gmin ma problem z cyfryzacją procesów. Branża postuluje, aby oprócz wprowadzenia regulacji wesprzeć organy uczestniczące w procesach i stworzyć dla nich wytyczne do ich wdrażania.
- Najważniejszym problemem są ograniczenia w przyłączeniu do sieci elektroenergetycznej. Operatorzy systemu nie radzą sobie z dużą liczbą wniosków o przyłączenie. Brakuje transparentności w tym obszarze, a każdy operator ma swoje procedury przyłączenia do sieci. *Cable pooling* należy udoskonalić na podstawie dotychczasowych doświadczeń.
- Patrząc na czas budowy inwestycji wiatrowych, który może wynosić nawet 7 lat, skrócenie trwania procedur do 1 roku jest bardzo ambitne. Branża wiatrowa popiera wdrożenie obszarów przyspieszonego rozwoju OZE, ale zaznacza, że szybsze wydawanie zgód środowiskowych nie może się odbić na ich jakości, szczególnie że mogłoby to doprowadzić do oporu społeczności lokalnych.
- Według przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego rozwój OZE to konieczność, ale musi odbywać się w sposób skoordynowany, tak, by nie pogłębiał degradacji środowiska i krajobrazu oraz by nie wprowadzał chaosu przestrzennego. Obszary przyspieszonego rozwoju OZE to narzędzie, które ma pogodzić te konflikty. Przy jego wdrażaniu nie jest jednak właściwa droga na skróty. Należy skupić się na pogłębionych konsultacjach społecznych, co ograniczy potencjalne konflikty.

Wybrane wątki dyskusji

- Obszary przyspieszonego rozwoju OZE nie są „rozszczelnieniem” przepisów środowiskowych, ale dopasowaniem logiki do wymiaru wyzwań. Decyzje środowiskowe powinny być przeprowadzone wcześniej, żeby nie czekając na propozycję konkretnej inwestycji, inwestor mógł wiedzieć, czy ona w danym miejscu będzie możliwa do wykonania ze względów środowiskowych.

- Mapowanie potencjału OZE napotka na swojej drodze istotne bariery techniczne. Aktualnie trwa wdrażanie reformy planowania przestrzennego. Niestety na ten moment tylko około 700 z 2477 polskich gmin posiada mapę w formie cyfrowej i niekoniecznie dla całego obszaru gminy.
- Wyznaczanie obszarów przyspieszonego rozwoju OZE musi być przeprowadzone z uwzględnieniem dialogu ze społecznościami lokalnymi. Niestety na szeroko zakrojony dialog brakuje czasu, ze względu na krótkie terminy.
- Nie ma jeszcze opracowanej metody na współpracę z samorządami przy wdrażaniu postanowień Dyrektywy, ale wiadomo, że ich udział będzie musiał być bardzo istotny.